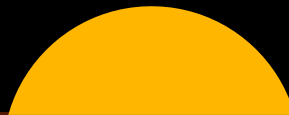

Ronaldas Kubilius

Direktorius, ESG ir tvarumo
paslaugų komandos
vadovas
„PwC“ Lietuva

Tvarumo atskaitomybės standartai: reikalavimai įmonėms ir auditoriams

Turinys

1. Tvarumo atskleidimų reguliavimas
2. ETAS struktūra ir principai
3. Bendrieji ETAS ir pagrindinės nuostatos
4. Teminių ETAS apžvalga
5. Klausimai ir atsakymai

1

Tvarumo atskleidimų
reguliavimas

Bendrovių tvarumo atskaitomybės direktyva (BTAD)

Reguliavimas ir Europos tvarumo atskaitomybės standartai (ETAS) – jau čia

**Pagrindiniai
pokyčiai ES
nuo 2024 m.**

Kam taikoma?	Reikšmingai išplėstas įmonių, kurios privalės rengti tvarumo ataskaitas, skaičius
Kaip?	■ Platesnis tvarumo ataskaitų turinys, įskaitant taksonomijos atskleidimus ■ Patvirtinti visiems vienodi standartai ES lygiu (ETAS) ■ Apibrėžta dvigubo reikšmingumo sąvoka
Kur?	Tvarumo informacija bus (naujos) metinės vadovybės ataskaitos sudėtinė dalis
Kokia forma?	Kai bus patvirtinta atitinkama taksonomija, taps privalomas tvarumo informacijos žymėjimas elektroninio ataskaitų teikimo formatu (ESEF)
Atsakomybė	Už parengimą atsakinga vadovybė, o už priežiūrą – Valdyba / Audito Komitetas
Reguliavimas	Aiškiai apibrėžtos atsakomybės už ataskaitos parengimą, priežiūrą ir teisės aktų laikymosi užtikrinimą
Užtikrinimas	Privalomas tvarumo informacijos užtikrinimas. „Ribotas užtikrinimas“ nuo pirmojo informacijos teikimo periodo, vėliau perėjimas prie „Pakankamo užtikrinimo“.
Didelėms viešojo intereso įmonėms taikoma jau už 2024 m, apie 50.000 kitų ES veikiančių įmonių – už 2025 m. arba vėliau.	

BTAD nuostatas perkelia 2024 m. liepos 1 d. įsigaliojęs Įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatymas (IIIGA) ir kiti teisės aktai

Kas ir nuo kada privalo teikti tvarumo ataskaitas pagal BTAD?

Už 2024 finansinius metus

Ataskaita skelbiama 2025 m.

Tam tikros didelės **viešojo intereso įmonės** (ir jų grupės), kurių **vidutinis metinis darbuotojų** skaičius viršija **500**, ir kurios atitinka vieną iš kriterijų:

- Balanse nurodyto turto vertė > 25 mln. €
- Apyvarta > 50 mln. €

Bei jos yra:

- 1) įmonė, kurios vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje; arba
- 2) bankas, Centrinė kredito unija; arba
- 3) draudimo įmonė arba perdraudimo įmonė.

Už 2025 finansinius metus

Ataskaita skelbiama 2026 m.

Visos **didelės įmonės** (ir jų grupės), kurios atitinka bent du iš trijų kriterijų:

- Balanse nurodyto turto vertė > 25 mln. €
- Apyvarta > 50 mln. €
- Darbuotojų skaičius > 250

Už 2026 finansinius metus

Ataskaita skelbiama 2027 m.

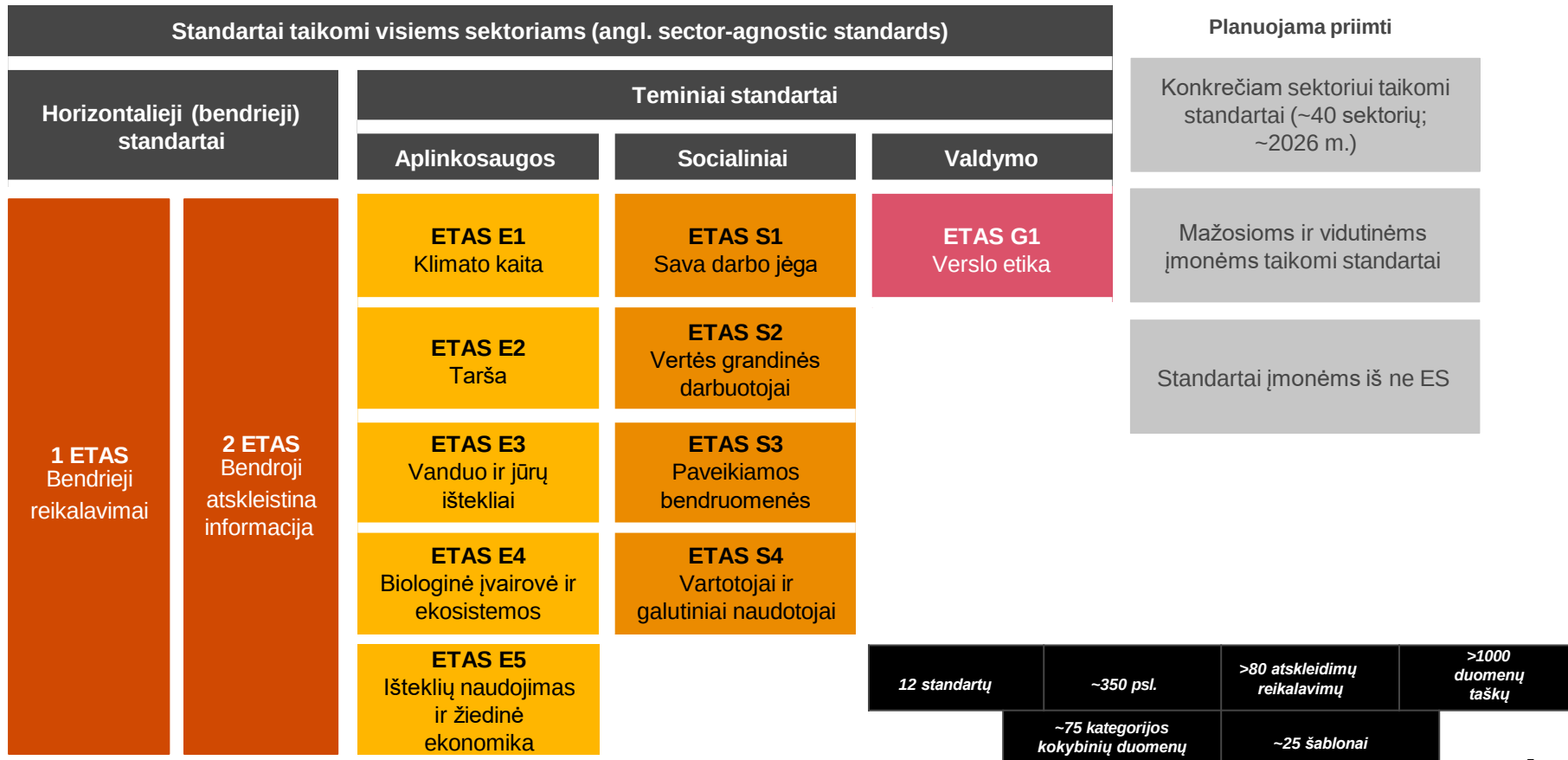
Mažos ir vidutinės listinguojamos įmonės bei kitos tam tikrus kriterijus atitinkančios įmonės.

2

ETAS struktūra ir
principai

Europos tvarumo atskaitomybės standartų (ETAS) struktūra

ETAS apžvalga

Keli atskleidimų pagal ETAS pavyzdžiai

Naujų standartų struktūra numato:

- Informacijos teikimą šiose srityse: aplinkos apsauga, socialinė aplinka, valdysena
- Atskleidimų rūšys: valdysena; strategija; poveikio, rizikų ir galimybių valdymas; tikslai ir rodikliai
- Atskleidimų lygiai: standartai taikomi visiems sektoriams, specifinių sektorių standartai (rengiami), specifiniai įmonės atskleidimai (ne pagal standartus)

Informacijos, kurią reikės atskleisti pagal ETAS, pavyzdžiai:

Aplinkos apsauga (A)

- Energijos suvartojimas
- Įmonės šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) emisijos ir jų mažinimo tikslai. Jei taikoma, numatyti dekarbonizacijos svertai ir potencialus emisijų kiekis, kuris bus sumažintas

Socialinė aplinka (S)

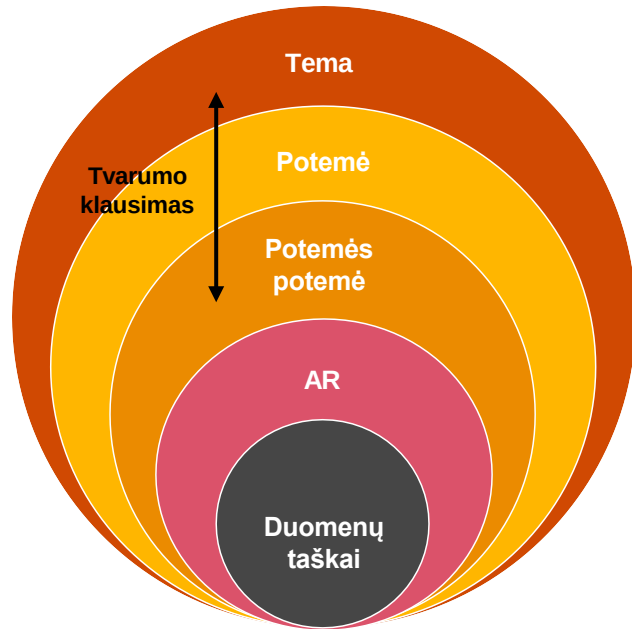
- Vidutinis darbuotojų mokymų valandų skaičius
- Darbo užmokesčio skirtumas (%)
- Darbuotojų uždirbančių mažiau nei vadinamas teisingas darbo užmokestis, procentas ir skaičiavimo metodologija

Valdysena (V)

- Neteisėtos veiklos nustatymo, pranešimo ir tyrimo politikos aprašas
- Korupcijos prevencijos ir nustatymo procedūrų aprašas
- Politinio lobizmo procedūrų aprašas
- Vidutinis sąskaitų faktūrų apmokėjimo laikas ir standartinės mokėjimo sąlygos

Standarto struktūra: Pavyzdys - ETAS S1

Tema	Sava darbo jėga
Potemė	Vienodas požiūris ir lygios galimybės visiems
Potemės potemė	Įvairovė
Atskleidimo reikalavimas (AR)	S1-9 atskleidimo reikalavimas „Įvairovės rodikliai“: Įmonė turi atskleisti savo samdomųjų darbuotojų pasiskirstymo pagal lytį aukščiausiosios vadovybės lygmeniu ir pasiskirstymo pagal amžių duomenis
Duomenų taškas	Samdomųjų darbuotojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes: jaunesni nei 30 metų; 30–50 metų; vyresni nei 50 metų

ETAS padengia šias temas ASV srityse

Standartuose yra ilgas sąrašas temų ir po- (po) temių (1 ETAS priedas B), kurias ataskaitą teikianti įmonė turi prioritizuoti remdamasi reikšmingumo vertinimo rezultatais.

 Aplinkos apsauga	
Tema	Potemė
Klimato kaita	- Prisitaikymas prie klimato kaitos - Klimato kaitos švelninimas - Energetika
Tarša	- Oro tarša - Vandens tarša - Dirvožemio tarša - Gyvų organizmų ir maisto išteklių tarša - Susirūpinimą keliančios medžiagos - Labai didelį susirūpinimą keliančios medžiagos - Mikroplastikas
Vandens ir jūrų ištekliai	- Vandens suvartojimas - Vandens ėmimas - Vandens išleidimas - Vandens išleidimas į vandenynus - Jūrų išteklių išgavimas ir naudojimas
Biologinė įvairovė ir ekosistemos	- Tiesioginiai poveikio biologinės įvairovės nykimui veiksniai - Poveikis rūšių būklei - Poveikis ekosistemų mastui ir būklei - Poveikis ekosisteminėms paslaugoms ir priklausomybė nuo jų
Žiedinė ekonomika	- Išteklių įvediniai, įskaitant išteklių naudojimą - Su produktais ir paslaugomis susiję išteklių išvediniai - Atliekos

 Socialinė atsakomybė	
Tema	Potemė
Sava darbo jėga	- Darbo sąlygos - Vienodas požiūris ir lygios galimybės visiems - Kitos su darbu susijusios teisės
Vertės grandinės darbuotojai	- Darbo sąlygos - Vienodas požiūris ir lygios galimybės visiems - Kitos su darbu susijusios teisės
Paveikiamos bendruomenės	- Bendruomenių ekonominės, socialinės ir kultūrinės teisės - Bendruomenių pilietinės ir politinės teisės - Čiabuvių teisės
Vartotojai ir galutiniai naudotojai	- Su informacija susijęs poveikis vartotojams ir (arba) galutiniams naudotojams - Vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų asmeninė sauga - Vartotojų ir (arba) galutinių naudotojų socialinė įtrauktis

 Valdysena	
Tema	Potemė
Verslo etika	- Įmonės kultūra - Pranešėjų apsauga - Gyvūnų gerovė - Politinis angažavimasis ir lobistinė veikla - Santykių su tiekėjais valdymas, įskaitant mokėjimo praktiką - Korupcija ir kyšininkavimas

3

Bendrieji ETAS ir pagrindinės
nuostatos

Horizontalieji (bendrieji) standartai: ETAS 1

1 ETAS

Bendrieji reikalavimai

→ bendrųjų reikalavimų paaiškinimai

= vartojamų terminų apibrėžimai + sąvokos

t.y. reikalavimai yra „horizontalieji“, nes vartojamų terminų apibrėžimai
+ sąvokos yra bendrinės tvarumo ataskaitų rengimui

1. ETAS standartų kategorijos, atskaitomybės sritys ir parengimo tvarka
2. Informacijos kokybinės charakteristikos (aktualumas ir teisingas pateikimas, palyginamumas, patikrinamumas ir suprantamumas)
3. Dvejopas reikšmingumas kaip informacijos apie tvarumą atskleidimo pagrindas
4. Išsamus patikrinimas
5. Vertės grandinė
6. Laikotarpiai
7. Tvarumo informacijos rengimas ir pateikimas (lyginamoji informacija, neapibrėžtumas, klaidos)
8. Tvarumo ataskaitos struktūra
9. Sąsajos su kitomis įmonės ataskaitų dalimis ir susijusi informacija
10. Pereinamojo laikotarpio nuostatos

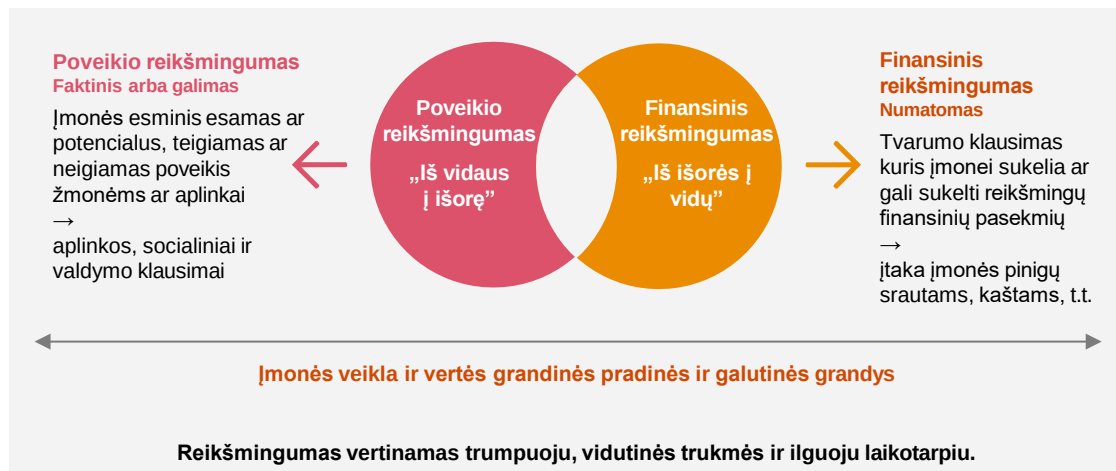

Priedai, įskaitant reikšmingumo vertinimo metodika + laipsniško įvedimo nuostatos

Dvejopo reikšmingumo vertinimas

Dvejopas reikšmingumas yra viena iš pagrindinių BTAD/ETAS sąvokų, kuri turės didelį poveikį tam, kas bus atskleista BTAD ataskaitoje. Na ir atitinkamai tai bus esminė sritis, kurią vertins auditoriai analizuodami įmonės tvarumo ataskaitų parengimo procesą

Tvarumo klausimas yra reikšmingas kai atitinka kriterijus kurie apibrėžia poveikio reikšmingumą arba finansinį reikšmingumą arba abu.

Atsižvelgiama į poveikį visoms suinteresuotoms šalims: individualūs asmenys + investuotojai + verslo partneriai + NVOs...

Atskaitos taškas yra poveikio įvertinimas

Poveikiai, rizikos ir galimybės

Įmonės specifiniai atskleidimai - atskleidimai, susiję su reikšmingu įmonės poveikiu, rizikomis ir galimybėmis, kurie nėra pakankamai detalizuoti esamuose standartuose.

Poveikiai

- Įmonė daro arba gali turėti
- aplinkai ir žmonėms, įskaitant per produktus ir paslaugas, taip pat verslo santykius.
- Poveikis gali būti:
 - tikras arba galimas
 - neigiamas arba teigiamas
 - numatytas arba nenumatytas
 - atstatomas arba negrįžtamas.

Rizikos

- susijusios su tvarumu
- gali turėti neigiamą finansinį poveikį, atsirandantį dėl ASV dalykų
- gali neigiamai paveikti įmonės finansinę būklę, finansinius rezultatus, pinigų srautus, galimybę gauti finansavimą arba kapitalo sąnaudas.

Galimybės

- susijusios su tvarumu
- gali turėti teigiamą finansinį poveikį, atsirandantį dėl ASV dalykų,
- gali teigiamai paveikti įmonės finansinę padėtį, finansinius rezultatus, pinigų srautus, galimybę gauti finansavimą ar kapitalo sąnaudas.

Horizontalieji (bendrieji) standartai: ETAS 2

2 ETAS

Bendroji atskleistina informacija

Bendrieji atskleidimo reikalavimai

susiję su valdysena, strategija...

= susiję su tvarumo klausimais

t.y. reikalavimai yra „horizontalieji“, nes yra aktualu visiems tvarumo klausimams

Atskleidimo reikalavimai:

1. Tvarumo ataskaitos rengimo pagrindas (bendriniai ir specifiniai)
2. Valdysena
3. Strategija
4. Poveikių, rizikų ir galimybių (IRO) valdymas
5. Rodikliai ir uždaviniai

Priedai, įskaitant duomenų vienetų sąrašą pagal kitus ES teisės aktus

Atskleidimo reikalavimas „Bendras tvarumo ataskaitos rengimo pagrindas“:

- **kaip įmonė rengė savo tvarumo ataskaitą**, įskaitant konsolidavimo apimtį,
- **vertės grandinės** pradinės ir galutinės grandžių informacija
- ar įmonė pasinaudojo kuria nors **išimtimi neatskleisti** informacijos (pavyzdžiui, dėl komercinės paslapties)

Atskleidimo reikalavimas „Su ypatingomis aplinkybėmis susijusios informacijos atskleidimas“, pavyzdžiui:

- **klaidų taisymas** ir prielaidos;
- **nuokrypiai** nuo ETAS apibrėžimų;
- **pereinamojo laikotarpio** nuostatų taikymas ir kt.

4 tvarumo atskleidimų aspektai

1 Valdysena (GOV)

Valdymo procesai, kontrolė ir procedūros, naudojamos stebėti, valdyti ir prižiūrėti poveikius, rizikas ir galimybes.

2 Strategija (SBM)

Kaip įmonės strategija ir verslo modelis sąveikauja su reikšmingu poveikiu, rizika ir galimybėmis, įskaitant strategiją juos spręsti.

3 Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

Procesai, kurių metu poveikiai, rizikos ir galimybės yra nustatomos, įvertinamos ir valdomos per politikas ir veiksmus.

4 Rodikliai ir uždaviniai

Kaip įmonė matuoja savo veiklos rezultatus, įskaitant savo užsibrėžtus tikslus ir pažangą siekiant šių tikslų.

4 tvarumo atskleidimų aspektai: 2 ETAS

1 Valdysena (GOV)

GOV-1 – Administracinių, valdymo ir priežiūros organų vaidmuo

GOV-2 – Įmonės administraciniams, valdymo ir priežiūros organams teikiama informacija ir jų sprendžiami tvarumo klausimai

GOV-3 – Su tvarumu susijusių veiklos rezultatų integravimas į paskatų sistemas

GOV-4 – Pareiškimas dėl tvarumo išsamaus patikrinimo

GOV-5 – Tvarumo atskaitomybės rizikos valdymas ir vidaus kontrolė

2 Strategija (SBM)

SBM-1 – Strategija, verslo modelis ir vertės grandinė

SBM-2 – Suinteresuotųjų subjektų interesai ir nuomonės

SBM-3 – Reikšmingas poveikis, rizikos ir galimybės bei jų sąveika su strategija ir verslo modeliu

3 Poveikio, rizikų ir galimybių valdymas

Informacijos apie reikšmingumo vertinimo procesą atskleidimas

IRO-1 – Reikšmingo poveikio, rizikų ir galimybių nustatymo ir vertinimo procesų aprašymas

IRO-2 – ETAS atskleidimo reikalavimai, įtraukti į įmonės tvarumo ataskaitą

Minimalus atskleidimo reikalavimas, taikomas informacijai apie politiką ir veiksmus

MDR-P – Priimta reikšmingų tvarumo klausimų valdymo politika

MDR-A – Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję veiksmai ir ištekliai

4 Rodikliai ir uždaviniai

Minimalus atskleidimo reikalavimas - Rodikliai

MDR-M – Su reikšmingais tvarumo klausimais susiję rodikliai

Minimalus atskleidimo reikalavimas - Uždaviniai

MDR-T – Politikos ir veiksmų veiksmingumo stebėjimas pagal uždavinius

4

Teminių ETAS apžvalga

Atskleidimų struktūra pagal teminius standartus

E1 ETAS - Klimato kaita

E1 ETAS apima klimato kaitos temą. Ji suskirstyta į 3 potemes.

Potėmės

Klimato kaitos švelninimas

Prisitaikymas prie klimato kaitos

Energetika

E2 ETAS - Tarša

Potemės

Oro tarša

Vandens tarša

Dirvožemio tarša

Gyvų organizmų ir maisto išteklių
tarša

Susirūpinimą keliančios medžiagos

Labai didelį susirūpinimą keliančios
medžiagos

Mikroplastikas

E3 ETAS - Vandens ir jūrų ištekliai

Potemės

Vandens ištekliai

Jūrų ištekliai

Potemių potemės

- Vandens suvartojimas
- Vandens paėmimas
- Vandens išleidimas
- Vandens išleidimas į vandenynus
- Jūrų išteklių išgavimas ir naudojimas

E4 ETAS - Biologinė įvairovė ir ekosistemos

Potemės

**Tiesioginiai poveikio biologinės
įvairovės nykimui veiksniai**

Poveikis rūšių būklei

Potemių potemės

- Klimato kaita
- Žemės naudojimo pokyčiai, gėlo vandens naudojimo pokyčiai ir jūrų naudojimo pokyčiai
- Tiesioginis naudojimas
- Invazinės svetimos rūšys
- Tarša
- Kita

Pavyzdžiai:

- Rūšies populiacijos dydis
- Rūšies išnykimo visame pasaulyje rizika

E4 ETAS - Biologinė įvairovė ir ekosistemos

Potemės

Poveikis ekosistemų mastui ir būklei

Poveikis ekosisteminėms paslaugoms ir priklausomybė nuo jų

Potemių potemės

Pavyzdžiai:

- Žemės degradacija
- Dykumėjimas
- Dirvožemio sandarinimas

E5 ETAS – Žiedinė ekonomika

Potėmės

Išteklių įvediniai, įskaitant išteklių naudojimą

Su produktais ir paslaugomis susiję išteklių išvediniai

Atliekos

S1 ETAS - Sava darbo jėga

Potemės

Darbo sąlygos

Vienodas požiūris ir lygios galimybės visiems

Kitos su darbu susijusios teisės

Potemių potemės

- Užtikrintas užimtumas
- Darbo laikas
- Deramas darbo užmokestis
- Socialinis dialogas
- Asociacijų laisvė, įskaitant darbo tarybų buvimą
- Kolektyvinės sutartys
- Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra
- Sveikata ir sauga

- Lyčių lygybė ir vienodas užmokestis už vienodos vertės darbą
- Mokymas ir įgūdžių ugdymas
- Neįgaliųjų užimtumas ir įtrauktis
- Kovos su smurtu ir priekabiavimu darbo vietoje priemonės
- Įvairovė

- Vaikų darbas
- Priverčiamasis darbas
- Tinkamas būstas
- Vanduo ir sanitarija
- Privatumas

S2 ETAS - Vertės grandinės darbuotojai

Potemės

Darbo sąlygos

Vienodas požiūris ir lygios galimybės visiems

Kitos su darbu susijusios teisės

Potemių potemės

- Užtikrintas užimtumas
- Darbo laikas
- Deramas darbo užmokestis
- Socialinis dialogas
- Asociacijų laisvė, įskaitant darbo tarybų buvimą
- Kolektyvinės sutartys
- Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra
- Sveikata ir sauga

- Lyčių lygybė ir vienodas užmokestis už vienodos vertės darbą
- Mokymas ir įgūdžių ugdymas
- Neįgaliųjų užimtumas ir įtrauktis
- Kovos su smurtu ir priekabiavimu darbo vietoje priemonės
- Įvairovė

- Vaikų darbas
- Priverčiamasis darbas
- Tinkamas būstas
- Vanduo ir sanitarija
- Privatumas

S3 ETAS - Paveikiamos bendruomenės

Potemės

**Bendruomenių ekonominės,
socialinės ir kultūrinės teisės**

**Bendruomenių pilietinės ir politinės
teisės**

Čiabuvių teisės

Potemių potemės

- Tinkamas būstas
- Tinkamas maistas
- Vanduo ir sanitarija
- Su žeme susijęs poveikis
- Su saugumu susijęs poveikis

- Saviraiškos laisvė
- Susirinkimų laisvė
- Poveikis žmogaus teisių gynėjams

- Laisvas, išankstinis ir informacija grindžiamas sutikimas
- Apsisprendimas
- Kultūrinės teisės

S3 ETAS - Paveikiamos bendruomenės

Potemės

**Su informacija susijęs poveikis
vartotojams ir (arba) galutiniams
naudotojams**

**Vartotojų ir (arba) galutinių
naudotojų asmeninė sauga**

**Vartotojų ir (arba) galutinių
naudotojų socialinė įtrauktis**

Potemių potemės

- Privatumas
- Saviraiškos laisvė
- Galimybė gauti (kokybišką) informaciją

- Sveikata ir sauga
- Asmens saugumas
- Vaikų apsauga

- Nediskriminavimas
- Prieiga prie produktų ir paslaugų
- Atsakinga rinkodara

G1 ETAS - Verslo etika

Potemės

Įmonės kultūra

Pranešėjų apsauga

Gyvūnų gerovė

Politinis angažavimasis

Santykių su tiekėjais valdymas,
įskaitant mokėjimo praktiką

Korupcija ir kyšininkavimas

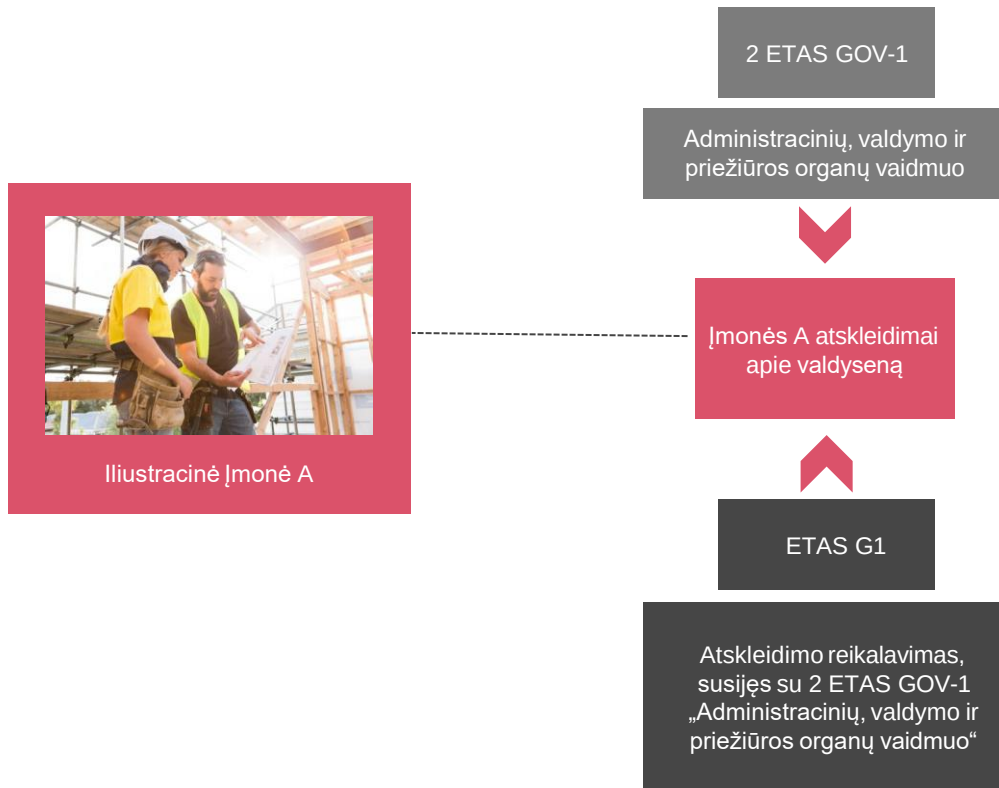
Potemių potemės

Susijusios su korupcijos ir kyšininkavimo poteme:

- Prevencija ir aptikimas, įskaitant mokymą
- Incidentai

Kaip horizontalieji ir teminiai standartai veikia tarpusavyje:

Pavyzdys

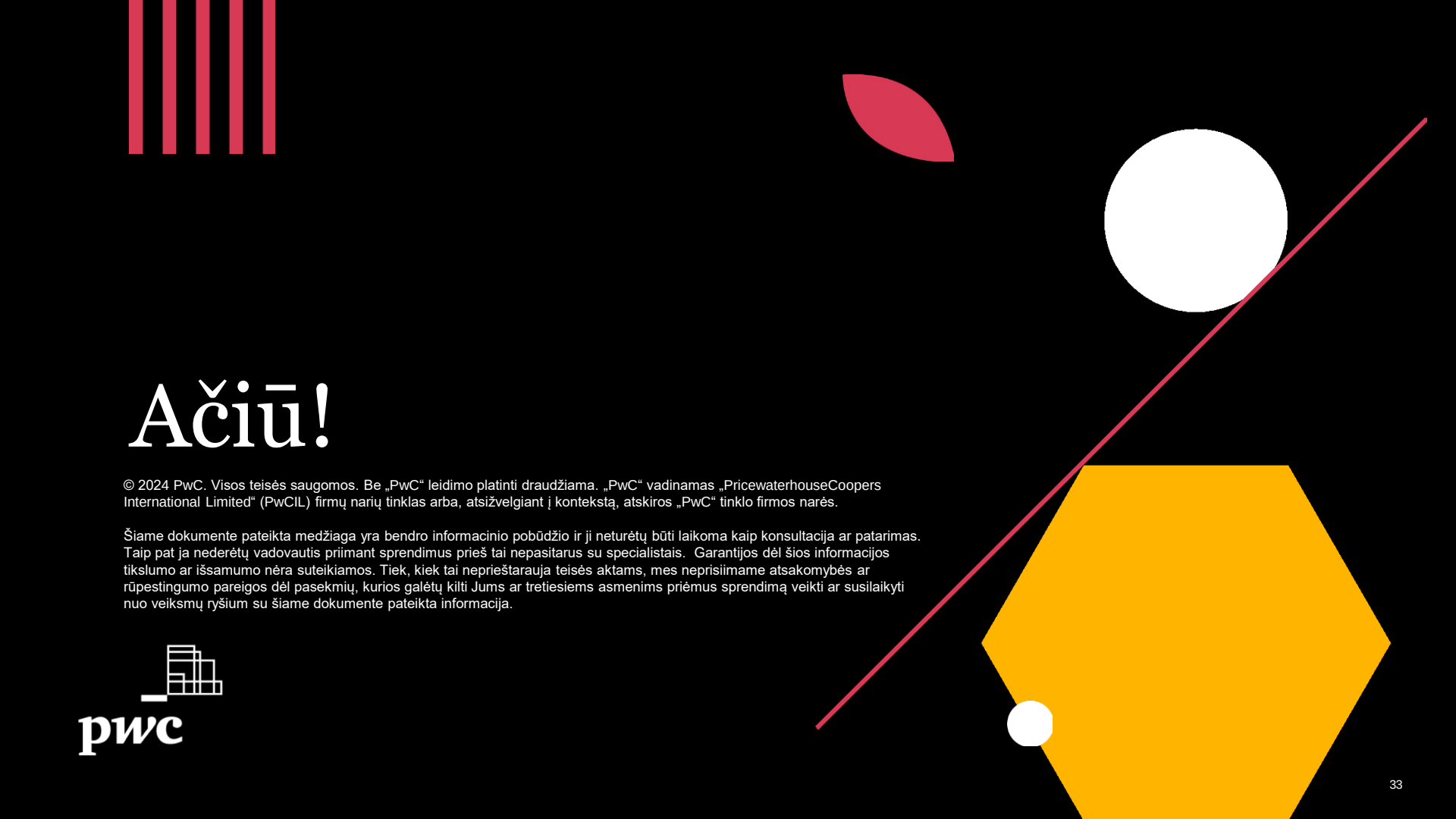
Jei verslo etika įmonei yra reikšminga, tai atskleisdama informaciją apie administracinių, valdymo ir priežiūros organų vaidmenį įmonė turi aptarti šiuos aspektus:

- (a) administracinių, valdymo ir priežiūros organų vaidmenį, **susijusį su verslo etika**, ir*
- (b) administracinių, valdymo ir priežiūros organų **ekspertines žinias verslo etikos klausimais**.*

5

Klausimai ir atsakymai

Ačiū!

© 2024 PwC. Visos teisės saugomos. Be „PwC“ leidimo platinti draudžiama. „PwC“ vadinamas „PricewaterhouseCoopers International Limited“ (PwCIL) firmų narių tinklas arba, atsižvelgiant į kontekstą, atskiros „PwC“ tinklo firmos narės.

Šiame dokumente pateikta medžiaga yra bendro informacinio pobūdžio ir ji neturėtų būti laikoma kaip konsultacija ar patarimas. Taip pat ja nederėtų vadovautis priimant sprendimus prieš tai nepasitarus su specialistais. Garantijos dėl šios informacijos tikslumo ar išsamumo nėra suteikiamos. Tiek, kiek tai neprieštarauja teisės aktams, mes neprisiimame atsakomybės ar rūpestingumo pareigos dėl pasekmių, kurios galėtų kilti Jums ar tretiesiems asmenims priėmus sprendimą veikti ar susilaikyti nuo veiksmų ryšium su šiuo dokumente pateikta informacija.

